

Torkil Rasmussen, sum lesur jura, Joan Ólavsdóttir, sum er stjórn málafrøðingur og arbeiðir á Borgini, og Jákup Bogi Joensen, sum lesur til journalist, vóru gestir til kjakið um, hvussu nógv vit kunnu loyva okkum at siga um tey fólkavaldu

ikarar eru erkvisnir

aðrir politikarar, ið hava ein harðligan tóna, mugu tola at fáa aftur av somu skuffu.

Politikarar kunnu gott kallast apur

Herfyri var ein landsstýrismaður skemtiliga kallaður fyri eina apu í einari røðu á 1. mai haldinum á Vaglinum. Hetta dæmði tó ikki Kaj Leo Johannesen, løgmanni.

Eitt nú skrivaði Kaj Leo Johannesen, løgmaður, soleiðis um hesa flaggdagsrøðu: “So var aftur ein útspillingarherferð á Vaglinum í dag, og hesi somu fólk sum halda røður, undrast hví færri og færri fólk mæta at hoyra hetta tvætlið, við persónligari útspilling sum høvuðsboðskapi, hvar politikarar valdir av fólkinum verða kallaðir apur, og annað sum er so ljótt, at ein ikki tímur at taka tað uppáftur.”

At kalla politikarar fyri apur í einum skemtiligum tóna er heldur einki beinleiðis ólógligt í. Politikarar eiga nevniliga at tola nógv av.

- Tá tú hevur til uppgávu at forvalta pengar og útinna valdið fyri fólkið, so eigur tú at tola ekstremt nógv av, meinar Torkil Rasmussen,

og visir á at hetta er staðfest í einum dómi í altjóða mannarættindadómstólinum í Strassbourg.

Siðiligir føroyskir miðlar

Journalisturin, Jákup Bogi Joensen, sum er í starvsvenjing hjá tabloidavisini B.T. heldur, at teir føroysku miðlarnir eru rættiliga siðiligir í teirri framferð, samanborið við eitt nú donsku miðlarnar.

- Herfyri var eg úti og bankaði á hurðina hjá Henrik Sass Larsen (danskur politikari, red). Eg havi ikki upplivað í Føroyum, at eg havi verið úti og bankað á hurðina hjá nøkrum politikara. So tú fert heilt avgjørt nógv longri í Danmark, bæði fyri at fáa søguna, og nógv longur inn í persónsmálini, staðfestir Jákup Bogi Joensen.

Jákup Bogi leggur eisini dent á, at tað júst er uppgávan hjá miðlunum at vera kritiskir ímóti tí politikkinum, sum verður furdur. Markið gongur, tá tú fert inn á privatlívið hjá politikarum, um tað ikki eru avgerandi fyri at lýsa tað málið, sum tú víðgerð.

- Tað er uppgávan hjá fjórða statsvaldinum at seta teir nasku spurningarnar, men eg haldi avgjørt ikki, at føroysku miðlarnir fara ov langt.

- Vit skulu halda okkum til regluna, sum sigur, at um tú verður ákærður ella skulsettur fyri nakað, so eigur tú eisini at sleppa at siga tína síðu av málinum so skjótt sum møguligt. So øll, sum eru fyri ákoyringum hava altíð møguleika at svara aftur, og tað ger, at málini ikki bara verða lýst frá einari síðu, visir Jákup á.

Talufrælsi og demokrati

Joan Ólavsdóttir er samd við Jákupi Boga og Torkili. - Fólk mugu hava loyvi at gera vart við sína ónøgd, og hóast kjakið mangan ikki er serliga konstruktivt, so er tað tó eitt tekin um, at fólk eru frustrerað um stöðuna. Politikararnir eiga ikki at taka orðini og tónan til sín, men tað er ein greiður boðskapur um ónøgd aftanfyrir, og tann boðskapurin eigur at verða tikin í álvara, heldur Joan.

Hon sigur, at hóast

donsku miðlarnir eru nógv meiri kritiskir móti donsku politikarunum, so hava miðlar og politikarar eitt professionelt forhold, og báðir partar eru tilvitaðir um, at teir liva av hvørjum øðrum.

Joan visir á, at rætturin at siga sína hugsan er grundarlagið undir okkara moderna demokratii.

- Tað einasta, vit skulu semjast um, er, at vit eiga at sleppa at vera ósamd. Øll sleppa frammat allastaðni í dag, og øll sleppa at siga sína hugsan. Vit hava nógv fora, tí vit hava nær um eitt informátionsanarki, og tað er gott, heldur Joan.

Men so leingi tað bara er munnlig frustratióin og ikki ein kropslig gerð, sum verða vendar móti politikarunum, so er tað ikki so álvarsamt.

- Mín meting er, at um tú sigur nakað munnligt, so sleppur tú kanska av við nakrar frustratióinir, og so kemur gerðin kanska ikki. Men viss tú fert at skerja talufrælsi, so fáa fólk kanska tørv á at vísa sína ónøgd á ein annan hátt, og so kemur gerðin kanska, sigur Joan.

Klumma: Áttanda boð

Tað eru trý sløg av lygn: Lygnir, forbannaðar lygnir og hagtøl. Hetta skal fyrrverandi bretski forsætisráðharrin, Benjamin Disraeli, hava sagt fyri nógvum árum síðan.

Spurningurin er bara, um tað passar, at hann nakrantíð hevur sagt tað, tí tað er onki prógv fyri tí, og tí verður tað mestsum eitt git.

At gita er at lúgva, er eisini ein máliska, so helst er tað ósatt, men kanska er tað satt.

Tíbetur eru fólk, sum ikki eru so forbannað, at tey lúgva. Tíbetur eru tað nøkur fólk, sum lesa í bíbliuni, og tí eru fullgreið yvir, at tað, ikki at bera falskan vitnisburð ímóti næsta sínum er tað áttanda boðið, sum vit menniskju skulu halda.

Hetta forðar tó ikki somu fólkunum at fegnast um, at hagtøl vísa, at talið av fosturtøkum í Føroyum er minkandi, hóast øll eru greið yvir, at føroysk fostur ikki neyðtúrviliga verða tikin í Føroyum.

Kanska kann mann tá veruliga siga, at hagtøl eru lygnir, ella í hvussu so er bara hálvir sannleikar.

Tað eru eisini nøkur av hesum fólkunum, sum minnst til næsta sín. Summi fólk, sum vilja vera miskunarsom og vilja forða fyri, at okkara fátæku, gomlu ella illa stöddu næstar skulu hava tað ringt.

Tað er veruliga gott, at summi fólk fara upp í politikkk fyri at verja hesar bólkarnar, og ikki vilja finna seg í, at tey sterku taka frá okkara veikaru næstum.

Eitt av hesum góðu fólkunum er Jenis av Rana, sum síðan hann byrjaði í politikki hevur viljað vart tey veiku, men sum nú er partur av einari samgongu, sum sambært hópatala serfrøðingum er við til at gera djúpar gjáir millum sterk og veik.

Tí kom tað ikki óvart á nakran, tá fyrrverandi fakfelagsformaðurin, sum seinni bleiv formaður í Miðflokkinum, hótti við at fara úr samgonguni. Tað var upp á tíðina søgdu nógv. Hann segði enn tá sjálvur, at seinasti søludagur var komin.

Men tá hann so kortini gjørdi av at halda fram, so hevði hann ikki logið á forsíðini á Sosialinum.

Hann var, sambært sær sjálvum, hvørki komin við einari lygn, einari forbannaðari lygn ella einum hagtali. Hann hevði bara skift meining, og tað mugu vit hava loyvi til. Vit skulu sjálvandi ikki halda fast við nakað, sum ikki passar, um vit finna útav, at tað ikki er so, sum vit av fyrstan tíð hildu. Vit mugu hava loyvi at blíva klókari.

Men – og nú er tað, vit finnast at: Jenis er ikki blivin klókari! Nú skal hann bara brúka sína orku uppá at ávirka hini innanífrá - ein samvitska inni í samgonguni.

Ja, nú skal hann sum partur av samgonguni syrgja fyri at leggja fót fyri samgonguni. Hann skal í prinsippinum gera hinum í samgonguni fortreð – akkurát sum øll hini í samgonguni, sum halda sannleikan vera, at “uttanfyrir hevur mann so onga ávirkan.”

Jenis er nevniliga ikki nakað eindømi - So langt burtur frá. Tað hevði helst borið til at koppað samgonguni, um øll samgongufólkini, sum siga seg vera ímóti fúrda politikkinum góvust at lúgva fyri sær sjálvum og okkum øllum.

Men kanska er tað ikki so galið, at tey pella fyri okkum, sum hava valt tey. Onkuntíð er tað rætt ikki at siga sannleikan. Onkuntíð skal áttanda boð skúgvast til vikis fyri at verja næstan. Skúladømið er, um tú í 1942 stendur uttanfyri eini hús í Hollandi, og nakrir týskir soldatar spyrja um jødar eru inni í húsinum. Tá er tað rættasta helst at siga nei, og syrgja fyri, at næstin í húsinum ikki endar í einum sorgarleiki.

Hinvegin segði Josef Stalin, at tá ein maður doyir er tað ein sorgarleikur, men tá ein miðlón doyir, so er tað hagtøl.

Kanska er tað her, at logikkurin hjá andstöðuni í samgonguni veruliga kemur til sín rætt. Sjálvandi skulu vit verja einstaka næsta okkara, men um vit fara líka illa við teimum flestu, og tað tí verða hagtøl, so er tað ongin sorgarleikur. Hagtøl eru jú eitt slag av lygnum... Ella tað giti eg, at tað má vera, men tað er vist eisini ein forbannað lygn.